

Relacja o przebiegu Kampanii 1939.

Rewise I

Kościchak Stanisław

ppor.

cerkiewna

artyleria

67 dyon artylerii lekkiej, 1 bat.

Oficer ogniowy

3 L. PAL.

27. XI. 1945 r.

Dokumentów ani potatek nie posiadam. W opracowaniu działań oddziału udziału nie brałem. - Relacja rewiera 8 stron

Rewise II -

A. — — — Mobilizacja

67 DAL, wyłoniony z 17 PAL Gierezo. - Dyon 3 baterii my + kolumna amunicyjna + tabor dyonowy w/ż etatu mob.

D-ca dyonu kpt. Kośniewski Stefan debut 1.-por. Olszański
debut 2.-por. Frey
działy Obsady personalnej oficerów nie pamięta, jak również stan liczebnego, uzbrojenia i wyposażenia.

Dyon mobilizował się w rejonie Gierezo (około 20 km pół-wschodnie od m. p. dyonu nie pamięta). - Mobilizacja rozpoczęta w dniu 24.8. 1939 r. Daty i stopnia ukończenia mob. dyonu nie znau. Stan moralny i fizyczny zmobilizowanego oddziału, w/ż mego zdania, b. dobry.

Do dnia 30.8 - dyon w pełnym składzie na swoim m/p. W dniu 30.8 - oddziały baterii 3. - Porządk baterie 1 i 2.

②

Bateria.

Stan baterii:

Oficerowie 5 (1 ppor. + 4 ppw.)

Podoficerowie 20 (3 plut., 1 kpr. podch. 16 kpr.)

Szeregowcy 103

Koni 132

Artyleria 4-75 mm.

jazdy 4

wozów 17

telefonie radio 1

Przewodnicy

1. ca bat - por. Omrach Józef

Of. zasad. - por. Koehr Stanisław

Of. Ogiński - ppw. Kościelak Stanisław

1. ca I plut - ppw. Małoszyński Ignacy

1. ca II plut - ppw. Skurkowski Mieław.

Podoficerowie

Szef bat. - plut. Jakubowski

Podof. Ćgrunci - plut. Kokot

Pod. zasadniczy kpr. podch. Pleciński Bogdan

Innych nazwisk nie pamiętam.

Stan baterii - oficerowie, podof., szeregowi, konie, woz, działa i jazdy
aż do etatu mob. W myśl ustawy o czasie mobilizacji, bat. nie utrzymał
około 20 kpl., 6 działa pg., pistoletów dla oficerów i podoficerów
i żołnierzy. Brakujące kpl. i maski uzupełniono w dniu 1. IX. 39.
LKM plut - odbrane pozostały w stanie, który nie powala na użycie
chemiatowe usiącie ich. (nie dopasowane tarcze, dura ilic rury.)

do baterii mobilizacyjnych i podniesie poziom obrony do I. 1. 39.
do baterii nieaktywnej - znajdują się na M.L.P.K (Komisji Polonii Koni)
W dniu 24. 8. do baterii przybyły kilkunastu mobilizowanych żołnierzy.
Prace prowadził plut. Małkiewski - szef baterii. Do baterii przybył
w dniu 24. 8. zj. okr. godz. 23. - Bateria mobilizowała się w n.
Gurów - około 3 km od m.p. dyonu. Wszystkie prace mobilizacyjne
zakończyły się w dniu 25. 8. 39. - po nadjęciu pierwszych koni i wo-
żów. Przebieg mobilizacji szybki i spokojny. Wszyscy pozytywnie
trudne ze względu na brak odpowiedniej ilości obuwiającego i tkanin
personelu. Instrukcja mob. - opracowana bardzo dobrze -
Stan moralny i fizyczny baterii bardzo dobry. -

Twierdzenie zwiadunkowe

Dnia 1. IX. 39 dyon ber jednej baterii na swoim m.p. W godzinach
przed południowymi rejon zakwaterowania był obrucowany bombami
bombszymi. straty wśród ludności cywilnej. Schronisko 2 obywateli
polskich pochodenia niemieckiego na przejściu przedniej linii telefoni-
cznej. Niemcy z dovoleniem oddane ich w ręce żandarmerii.

około godz. 16 po zarydzonym alarmie bateria wkrótce dyonu, maska-
bojowa udała się stacj. do m. Gniezno. Dyon załadowany
do transportu kolejowego. Odjechał około godz. 23⁰⁰ -

2. IX. około godz. 03 - transport przybył do stacji Szaradowo -
Łalesie - (około 30 km. na pół. od m. Bydgoszczy i Nakła), skąd po
wyładowaniu i przejeździe około 16 km w kierunku m. Bydgosz-
y i okolicznych lasach Dyon zajął stanowisko wyreliwania. Po rozbiorzeniu
stanowisk ogniowych - w godzinach popołudniowych - baterie zajęły stan-
owiska ogniowe. Bat 1 około 4 km. na wschód od stacji Zielonka -
- 2 z zadaniem zapewnienia obrony w rejonie Nakła. Tworząca rozbiorzenie
mobilistycznych samolotów niemieckich. W godzinach wieczornych - około 6 km.
- bombardujący samolot niemiecki jedna bateria 2 2 6 p.a.l.

3. IX. - Baterie na stanowiskach. Około godz. 21⁰⁰ w rejonie dyonu
bat nocołata się transportem do lasów m. Niszwicza. - 3 samoloty niemieckie ostrzelane 2 bronie
potrójowej kolumny. W baterii ber stacj.

④ w lasach m. Winięcio. W nocy dywersanci ostrzelali baterię
Opieki od strony m. Winięcio.

5. IX. Wieczorem odjeżdżał pociąg Fabryczny, Floriański do m. Dubostrowi

6. IX. Lajście stan. opuścił w m. Dubostrowi. Bat. 9 w publiczności -
por. Frey - strzelak. - Wieczorem w stodole dywan + kolumna
(marce i wt. nie pamięta) marsz pociągów do stacji Kujawskie
Tucino, Jalsice obs. nr. Babice. W m. Babice - stan opuścił
Kolumna w marszu ostrzelana pociągiem z uderzeniem oddziały

7. IX. Bateria w m. Babice, wieczorem odjeżdża w stodoli
(kilka km na północ od m. Babice) - m. Rykowo - dalej

8. IX. w godzinach południowych dyon przybywa. Dyon i bateria we
odpowiedzku. Myśliwski samoloty nastały ostrzelany z kbm.
ludzie cywilni, pracujący w polu. Maledzi samolot strzeżony -
wieczorem marsz powrotny.

9. IX. Bat. zajęła stan. opuściła w m. Tarnów. Bateria strzelak.
zagrożenie eróżgów pod liczniki Sibicy. Eróżgi we kierunku
wycofywania się dyonu.

10. IX. Stan. Opulowe w rejonie m. Radziejów. Wieczorem odjeżdża

11. IX. Dyon w m. Driedrice. Około godz 23⁰⁰ odjeżdża i zajmuje
stanowisko w rejonie m. Kłodaw. Silne działańskie
lotnictwo. W baterii bez strat.

12. IX. Rejon m. Kłodawy. Po południu zmiana stanowisk opuścił.
Przejście pociąg z bombardowaniem w tym dniu Kłodawy. Le.
m. Kłodawy pieczę eróżgi niemieckie. Trójka I-jego
p.-eróżgów - zajmuje stanowisko do obrony p.-eróżgów.
Eróżgi eróżgły się.

13. IX. 11

14. IX. Stanowisko ogniowe w m. Kajewo. Bateria strzelająca.
Zajęto 2 żołnierzy (1 podof. - kptal - janczor) i dwóch
i telefoniasta. Naszki nie pamięta.

15. IX. Zajęcie stan. ogniowej w kol. Mierglice. Bateria strzelająca.
Silne ostrzałanie lotnictwa.

16. IX. Stanowisko ogniowe w kol. Raków. Wszyscy batalionowi znajdują się w kolumnie dywizyjnej dostatnie do ucieczki w m. Gembic
k m. Gambin. Zbombardowane zostały kolumny amunicji, tytoniu! Bateria strzelająca b. duso - wiejskie ulice i wąże
Klempnickie czoły w Oporowie. Liggę dywersja
- rozwarcie linii ogniowej. Telefonisci padają z rąk
ob. m. Sobota - rozbite zostały poszczególne arty. 2 wozy
z baterii. Obniża bez strat. Silne ostrzałanie lotnictwa
z wysokości kilkudziesięciu metrów.

17. IX. W godzinach rannych bateria na stanowiskach ogniowych
w kolumnie Raków. 0 godz. 8 zmiana stanowiska - prus
Helenów - do m. Susew - gdzie bat. zajęta stan. ogniowe.
Bateria ostrzelana została przez bat. n-pla. Bez
strat. Ostrzałanie lotnictwa.

0 godz. 13 zmiana stanowiska — bateria strzelająca

0 godz. 15 zmiana stanowiska — " strzelająca.

0 godz. 16³⁰ " " — bateria strzelająca

0 godz. 18⁰⁰ zbiórka bat. w kolumnie dywizyjnej w m.

Wilewko i wypożyczanie się w kierunku m. Samiki. 0 godz.

~~gotowa godz. 18³⁰~~ — nalot i bombardowanie. straty w koniach,
w bat. 1 zabity - zarzeka nie pamięta. 0 godz. 20⁰⁰
mim. czoły w Samikach zatrzymać zająć biuro do ucieczki woz
z kucami 2 wozy Tczewieci. Oddziały obrony Narodowej
zderzą się z żołnierzami - żołnierze mimo to nie linii.
Prus. etc. uro. - marsz, w kolumnie.

18. IX. We wcześniejszych godzinach rannych przybycie do rejonu
m. Aleksandrow. W baterii zagięły ppor. Rhoer
Wacław. Prawdopodobnie zagięły - gdyż usiłowanie opuścić
artyl. upł. Volwice. Prawdopodobnie skuter zbiżchania
nie dotarły do dyunu bat. 2 - bat. zajęta stan.
ogniom na skraju lasu w m. Aleksandrow. Wlesie
duża i wiele żołnierzy piechoty, których organizowali samo-
nurtne obrony. W tej sprawie zwróciłem się do kpt. Labusz
Tadeusza, - którego pytaniem o pomoc w zorganizowaniu
piechoty. Pomocy zaproponowanej nie otrzymałem, gdyż kpt.
Labusz ranny w głowę nie mógł mówić. Patrząc w kierunku
stratu z prawej strony w lesie znajdowały się wiele
oddziałów artylerii nad stawiskiem opadowym. Z lewej
strony żołnierze w ramach oddziałów art. Około godz.
10⁰⁰ rano w dniu 18. IX. były na stawisku
ogniom z ostatkiem rannego rodu nievoli, przez oddziały
mennieckie, które uderzyły z głębi lasu.

Bateria na stawisku w stanie 4 dniata. 4 jareze.
Stan moralny puer całym omówiony obres bardzo dobry,
minus emigracja fizyczna.

Legie P.

To nievoli z ostatkiem rannego rodu 2 d- eg 6² d.a.l.

Kpt Koźmiński Stefanem, d-eg bat 1. - por. Olszak
Józefem. d-eg I plutonu 1 bat. ppor. Małoszyński Ignacym
i d-eg 2 plut. 1 bat. ppor. Kurowski Hiostawem.

Skład baterii: 4 dniata, 4 jareze, 2 wozy z amunicją, 402
telefonów, kuchnia. To nievoli z ostatkiem puer zastoczenie:
Legie żołnierzy z baterii zidentyfikowane i w oddziorach
około 500 m. zorganizowana obrona, w tym dwóch biegli
ranni kan. Okrąg 2 bat. 1 oraz sanitariusz i kilku innych
żołnierzy.

Od rano wieczór, mój japoński przyjazny zwrócił się do mnie
przypominając, że jego żona i dzieci w m. Piotrkow. Na tygodniowe
zastępstwo kółka rolniczy z baterii. Niestety nie wiem ich
nie pamiętałem. Pamiętam nazwisko kawaliera Kruk,
pochodzącego z Korego Tomysla. Chętneż rolnicze z baterii
do ostatnich dni wykonywały dniaj dnia valki i najlepsze
moralne.

Stan orobony bat & chęci zakończenia walki:

4 oficerów.

12 podoficerów.

58 rezerwowych

Strata 4

Janusz 1

Kozior 5

Sprzęt

Konie

Koni 80

Bateria do dalszych działań była zdolna po usunięciu
niektórych chorób i ustabilizowanych koni. - Już miałem zamierzać
dojrzeć do Wyszogrodu, celem prowadzenia dalszych
walk po wschodniej stronie Wisły.

O decyzyji zakończenia walk do momentu do-
stania się do ujścia nie wiem pieknie przedziałać i wdy-
nie mógłby mieli być zatrzymane.

Strona III Uwagi końcowe:

Z "V Kolumny" zetknąłem się w 4 wypadkach. 2x oddział
był ostrzelany w mój. 2x - wykonyano i nikt nie wie przeniesienia
telefoniczne.

Od 5-IX bateria prowadziła zakończenie walki.

⑧ Komisarz pod naczelnym watošem bardzo dobry. Nie zaszkadują baterii ani jednego wyposażenia nie zostało uszkodzone. Komisarz stan osobowy baterii mały, gdyż część oszczędzających dostatek się do nie uległa 16. IX, kiedyż część odłączyła się skutek nieprzyjęcia jej na imię 2 baterii na ostatnich naprawie, przed m. Aleksandrowiem.

Staloty samolotów, jak również żagony ppanie, zbrojady, bardzo duże zamieszanie, rozbitych oddziałów, utrudniały pracę i demoralizować żołnierzy niewymiernymi strzelaninami samolotów. Popalone miejscowości robiące kolonne i t.p. Samoloty i żagony ppanie mogły również fajerwerki, szczególnie w ostatnich dniach.

Z osób cywilnych na specjalne wyrośnięcie zastępuje klenyk Biurok Katedrały i Seminarium duchownego we Włocławku. Który w dniu 8. IX zgłosił się jako ochotnik do naszego oddziału. W M. Lychow, gdzie ponownie gospodarował z nami dydaktyk ludzi oddziału, który patrolował okolice i ewakuował dylwersję.

W relacji mojej mogę być pełne niechcionej sporodowane tym, iż od dnia 5. IX - do momentu dostania się do niewoli nie miałem żadnych wiap oraz tym, iż relacji pisząc bez żadnych pomocy.

Mp. 27 XI-45.

Hans Goicich, pprr.